

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

غدیر تبیین ولایت و ترسیم مهدویت

مطابق روایات صحیح، ارزش کردار انسان‌ها با شناخت ولایتی که در روز غدیر اعلام شد سنجیده می‌شود. به عبارت دیگر، با شناخت هرچه بیشتر صاحب غدیر، اعمال ما از گاهی به کوهی تبدیل می‌گردد. تمام خوبی‌ها و کمال‌ها از چشمه سار غدیر جاریست؛ و در اثر پیروی از صاحب غدیر، تمام کمال‌ها و خیرات و سعادات دنیا و آخرت پدیدار می‌گردد.

رسول مکرم خدا ﷺ می‌فرماید: «یا علی! اگر شخصی به اندازه عمر حضرت نوح خدا را بندگی و عبادت کند؛ و به اندازه کوه احد طلا داشته و همه آن را در راه خدا انفاق کند؛ و عمرش آنقدر طولانی شود که هزار مرتبه با پای پیاده حجّ به جای آورد؛ سپس در میان صفا و مروه به شهادت برسد؛ اما ولایت تو را نداشته باشد بوی بهشت به مشام وی نخواهد رسید و داخل بهشت نخواهد شد».

غدیر؛ روز معرفی خیر البشر

غدیر روز معرفی عظیم‌ترین شخصیت عالم وجود حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام از ناحیه پروردگار جهانیان و به لسان پیامبر خدا حضرت محمد بن عبدالله صلی الله علیه و آله و سلم به ولایت و امامت و زعامت مسلمین است. اعلان امامت و ولایت حضرت به نصّ صریح آیه شریفه «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ» صورت گرفت و پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم موظف شرعی نمود که حاضرین به غائبین برسانند که «علی بن ابی طالب علیه السلام وصی و جانشین برحق پیامبر خدا و امام امت اسلام خواهد بود و جانشینان او نیز یازده امام دیگرند که همگی معصوم و پاک هستند».

معرفی امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف در صحرای غدیر

یکی از موضوعات مهمی که پیامبر بزرگوار صلی الله علیه و آله و سلم در روز غدیر ضمن خطبه شریف غدیر فرمودند "مسأله مهدویت" و معرفی آخرین وارث غدیر حضرت بقیه الله عجل الله تعالی فرجه الشریف بود.

مضامین عالی و با عظمتی که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم در خطبه غدیر درباره دوازدهمین جانشین خود فرمودند نشان گر مقام والای آن حضرت و بیانگر اهمیت این موضوع مهم است.

حضرت بقیه الله عجل الله تعالی فرجه الشریف تنها وارث غدیر

ما در دوران امامت و ولایت آخرین یادگار غدیر و تنها وارث اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف به سر می بریم. آن حضرت بنا به فرمایش پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله و سلم در روز غدیر خم، یکی از دو ثقلین است که برای نجات از ضلالت و گمراهی باید به آن بزرگوار تمسک شده و ولایت و امامت او را از جان و دل پذیرا باشیم.

رسول گرامی خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: «من، علی، حسن، حسین و نه نفر از فرزندان حسین، پاک و معصوم هستیم».

راستی تا به حال از خود پرسیده ایم که چه وظیفه ای در دوران غیبت این تنها وارث، برعهده ما شیعیان و دوستداران اوست؟

مگر نه این است که تمام فرمایشات پیامبر بزرگوار صلی الله علیه و آله و سلم در غدیر نسبت به صاحب ولایت حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام، اینک در حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف خلاصه می شود؟ و آن حضرت تنها صراط مستقیم ولایت است؟

مگر نه این است که اگر به دنبال راه نجات و رهایی از گرفتاری های مادی و معنوی هستیم تنها باید به آخرین بازمانده اهل بیت علیهم السلام تمسک پیدا کرده و از آن بزرگوار استمداد نمائیم؟ آری؛ تنها راه نجات از نابودی و هلاکت در دوران غیبت، تمسک به

ولایت و امامت آن بزرگوار صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و زیاد دعا نمودن برای تعجیل ظهور آن حضرت است.

باورداشت مهدویت در خطبه غدیر

در خطبه ی شریف غدیر به امام زمان صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ توجه خاصی شده است و در سه فراز خطابه، پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به وجود مبارک آن حضرت اشاره فرموده اند. در فراز اول می فرمایند:

« مَعَايِرَ النَّاسِ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالتُّورِ الَّذِي أَنْزَلَ مَعَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا فَنَرُّدُّهَا عَلَىٰ آدْبَارِهَا ... مَعَايِرَ النَّاسِ، التُّورُ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مَسْلُوكٌ فِي ثَمِّ فِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، ثُمَّ فِي النَّسْلِ مِنْهُ إِلَى الْقَائِمِ الْمَهْدِيِّ، الَّذِي يَأْخُذُ بِحَقِّ اللَّهِ وَبِكُلِّ حَقٍّ هُوَ لَنَا، »
در این قسمت، پیامبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به صراحت جریان نور را علاوه بر خود، در امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام و امامان از نسل ایشان تا مهدی موعود عَلَيْهِ السَّلَام جاری و ساری می دانند و آن بزرگوار را گیرنده ی تمام حق الله و حق اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام معرفی می کنند.

فراز دوم از گفتار پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به صورت مستقل به امام زمان عَلَيْهِ السَّلَام و بیان ویژگی های آن حضرت اختصاص دارد. آن حضرت در آغاز این بخش، بار دیگر روند پیوسته ی نبوت و امامت را مطرح نموده و یادآور می شوند که سررشته ی این نظم، در دست علی عَلَيْهِ السَّلَام است و پایان بخش این روند، حضرت مهدی صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خواهد بود:

« مَعَايِرَ النَّاسِ، أَلَا وَآتَى رَسُولٌ وَ عَلِيُّ الْإِمَامُ وَ الْوَصِيُّ مِنْ بَعْدِي... أَلَا إِنَّ خَاتَمَ الْإِيْمَةِ مِنَّا الْقَائِمُ الْمَهْدِيُّ »

پس از آن، بیست و یک ویژگی اساسی و مهم آن امام را ترسیم می نمایند.

سومین فراز، اواخر خطابه و هنگام بیعت گرفتن از مردم است که

۱. حساسیت این قسمت از سخن را از آن جا می توان دریافت که حضرتش هجده بار مردم را با تکرار لفظ هشدار دهنده «ألا» (= هان، آگاه باشید!) به دقت در کلام خود فرا می خواند.

می‌فرمایند :

«فَأَمْرٌ أَنْ أَخَذَ الْبَيْعَةَ مِنْكُمْ وَ الصَّفَقَةَ لَكُمْ بِقَبُولِ مَا جِئْتُ بِهِ عَنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْأَوْصِيَاءِ مِنْ بَعْدِهِ الَّذِينَ هُمْ مِنِّي وَ مِنْهُ إِمَامَةٌ فِيهِمْ قَائِمَةٌ، خَاتِمُهَا الْمَهْدِيُّ إِلَى يَوْمِ يَلْقَى اللَّهُ الَّذِي يُقَدِّرُ وَ يَقْضِي»

«مأمورم که از شما پیمان بگیرم تا دست در دست من نهید، در پذیرش آن چه از سوی خداوند درباره ی علی امیر المؤمنین آورده ام و درباره ی اوصیای پس از او که از من و اویند، این امامت در میان آنان پایدار است و خاتم آنان مهدی است و پیشوایی استوار است تا روزی که با خداوند قدر و قضا دیدار کند (قیامت)». نقطه اوج خطبه ی غدیر این است که پیغمبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آینده ی جهان را به صورت تابلوی بسیار دقیق و زیبایی طراحی کرده اند.

نکاتی در باب فرازهایی از خطبه غدیر

نکته اول :

«فَاعْلَمُوا مَعَاشِرَ النَّاسِ ... أَنَّ اللَّهَ قَدْ نَصَبَهُ لَكُمْ وَلِيًّا وَإِمَامًا فَرَضَ طَاعَتَهُ ... عَلَى كُلِّ مُؤَجَّدٍ: ای مردم! بدانید که خداوند او را برایتان صاحب اختیار و امام قرار داده، پیروی او را بر هر یکتاپرست، لازم شمرده است.»^۱

مسیر یکی است

هنگام مسافرت گاهی لازم است راننده یا خلبان دیگری فرمان هدایت را به دست بگیرد و مسافران را به مقصد برساند. این تغییر و جابجایی، به معنای تغییر مسیر نیست؛ بلکه راننده جدید نیز که پیش از این امتحان های بسیاری را با موفقیت پشت سر گذاشته است، همان مقصد و هدف از پیش تعیین شده را خواهد پیمود و مسافران را با سلامت و آرامش به مقصد نهایی خواهد رساند.

---

۱. فرازی از خطبه غدیر

قطعا در چنین وضعیتی یا آن گاه که راننده به هر علتی نتواند به مسیر ادامه دهد، آیا معقول و منطقی است کسی ادعا نماید یکی از مسافران یا مثلا مسن ترین فرد حاضر در این جمع، به جای راننده یا خلبان هدایت مسافران را عهده دار شود؟ آیا نتیجه چنین انتخابی، جز سقوط و هلاکت خواهد بود؟!

نکته دوم:

«مَعَايِشَ النَّاسِ، التَّقْوَى، التَّقْوَى، وَاحْذَرُوا السَّاعَةَ كَمَا قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: (إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ) ^۱: ای مردم! تقوا را، تقوا را رعایت کرده، از سختی روز قیامت بهراسید، همان گونه که خداوند عزوجل فرمود: همانا زلزله رستاخیز امری هولناک است» ^۲.

تحفه ای مبارک

امیرمؤمنان علی علیه السلام می فرمایند: «بندگان خدا! شما را به تقوای الهی سفارش می کنم...؛ زیرا تقوا در زندگی امروز شما، سپر و نگهبان در برابر گناهان است و در فردا، راهی برای رفتن به بهشت است»

براین باور، تقوا، تحفه ای آسمانی و حرزی است مبارک که نگهدارنده زمینیان از انحراف و ناهنجاری است و با ایجاد نورانیت در نهاد انسان متقی، درجه صبوری و تحمل سختی ها را بالا برده، حافظ و نگهدارنده او از لغزش ها و انحراف های گوناگون خواهد شد.

هرقدم پا پس نهادن از تقوا، منجر به لغزش پایه های دینداری و تسلط بیش از پیش شیطان بر انسان خواهد شد؛ به گونه ای که روزی فرا می رسد که آدمی نه تنها نسبت به انجام واجبات و دستورات دینی سرباز می زند، بلکه از انجام رفتار غیراخلاقی و غیردینی نیز احساس شرم نمی کند و معارف دینی و احکام شرعی

۱. حج/۱

۲. فرازی از خطبه غدیر

مانند نماز، حجاب، غیرت ناموسی، رعایت عفت کلام، کسب حلال و مانند آن را یکی پس از دیگری کنار زده، کارش به مقابله با ولی خدا و رهبر حکومت اسلامی می انجامد؛ از این رو رسول خدا ﷺ در خطبه غدیر نسبت به مسئله تقوا هشدار جدی دادند.

نکته سوم:

«وَلَا تَنْصَرِفُوا عَنِ الْمَشَاهِدِ إِلَّا بِتَوْبَةٍ وَإِقْلَاعٍ: و از زیارتگاه ها جز با توبه و بازایستادن [از گناهان] برنگردید»^۱

روزنه امید

باید اذعان نمود که امروزه با توجه به رواج مظاهر فساد و گناه در فضای مجازی و حقیقی، بستر آلودگی و ارتکاب گناه سهولت بیشتری یافته و خودکنترلی و مدیریت هواهای نفسانی، عزم و اراده ای خدایی و توفیق و برنامه ریزی دقیق تری می طلبد. انسان باید مراقب باشد نلغزد، یا اگر لغزید و در دام و سوسه های شیطان افتاد، فوری توبه نموده و با استغفار و عزم جدی، از گناه فاصله بگیرد تا سیاهی و چرک گناه بردلش ننشیند. روزنه امید و زیبایی مسئله آنجاست که همیشه یکی هست که خاطرخواه و منتظر اوست؛ کسی که از پدر و مادر مهربان تر است و مهرش در وصف نمیگنجد. از این رو، انسان هراندازه که آلوده شده باشد، حق ناامیدی ندارد! قرآن کریم در آیات متعدد، مردم را به توبه و بازگشت به درگاه الهی ترغیب کرده و آنان را از ناامیدی برحذر داشته است^۲

در سخنرانی غدیر، پیامبر اکرم ﷺ دو نکته کلیدی و مهم ذکر نمودند:

اول: توبه معاندان و منکران ولایت پذیرفتنی نیست و آنان در درکات جهنم، عذاب خواهند شد، آنجا که فرمود: «ای مردم! بدانید

۱. فرازی از خطبه غدیر

۲. «قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا». زمر/۵۳

که علی علیه السلام از سوی خدا امام است و هرگز خداوند توبه منکر او را نپذیرد و او را نیامرزد»^۱

دوم: وابستگی به خاندان ولایت و واسطه قرار دادن آنان به درگاه الهی با حضور در مشاهد شریفه و زیارتگاه ها، عامل مهمی در پذیرش توبه و پاکی انسان از گناهان است؛ همانگونه که فرمود: «و از زیارتگاه ها جز با توبه و بازایستادن [از گناهان] برنگردید»^۲.

نکته چهارم:

غدیر نماد حق

در جهان هستی دو راه پیش روی انسان قرار دارد که در مسیر زندگی خود با اختیار خویش یکی را برمی‌گزیند: ۱- راه حق ۲- راه باطل غدیر، نماد کامل حق را پس از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم به جهانیان عرضه کرد.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «عَلِيُّ مَعَ الْحَقِّ وَالْحَقُّ مَعَ عَلِيٍّ»^۳: «علی همراه با حق است و حق همراه علی است» و تجلی کامل این نماد حق، آنگاه خواهد بود که امیرالمؤمنین علیه السلام می‌فرماید: «وقتی منادی آسمانی بانگ برآورد: به راستی حق با آل محمد است، نام مهدی بر سر زبان ها می‌افتد و مهر و محبت او در دل ها جای می‌گیرد و کاری جز یاد او نخواهند داشت»^۴.

در این هنگام است که معنای آیه کریمه « وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا »^۵: « و بگو حق آمد و باطل نابود شد آری باطل همواره نابودشدنی است » آشکار خواهد شد.

---

۱. «مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ إِمَامٌ مِنَ اللَّهِ، وَلَنْ يَتُوبَ اللَّهُ عَلَى أَحَدٍ أَنْكَرَ وِلَايَتَهُ وَلَنْ يَغْفِرَ لَهُ». فرازی از خطبه غدیر

۲. همان

۳. الاحتجاج، ج ۱، ص ۷۵

۴. الملاحم والفتن، ص ۵۹

۵. اسراء، ۸۱

امام باقر علیه السلام در تأویل آیه شریفه می فرماید: « إِذَا قَامَ الْقَائِمُ دَهَبَتْ دَوْلَةُ الْبَاطِلِ »: «آنگاه که حضرت قائم قیام کند دولت باطل نابود خواهد شد»^۱.

آری چرخ گردون همواره به کام ستمگران نخواهد چرخید و کابوس خفقان و اختناق برای همیشه زندگی انسان‌ها را تیره و تار نخواهد ساخت؛ و به زودی روزگاری فراخواهد رسید که در آن روزگار طومار ستم در هم خواهد پیچید و پرچم حق بر فراز پهنه گیتی به اهتزاز در خواهد آمد.

باش تا صبح دولتش بدمد...

نکته پنجم:

رفاه همگانی و نزول برکات آسمانی

به راستی اگر همه مردم دنیا با اختیار خود غدیر را می پذیرفتند و از امیرالمؤمنین علیه السلام و یازده فرزند آن بزرگوار پیروی می کردند، جهان هستی امروزه جلوه دیگری داشت. مردم در يك مسیر مستقیم الهی به سوی کمال و سعادت دنیا و آخرت حرکت می کردند و خیر و نیکی زندگی آنان را فرا می گرفت.

در زیارت جامعه کبیره می خوانیم: «آنگاه که سخن از خیر و نیکی شود، شما آغاز آن و اصل و فرع و معدن و جایگاه و پایان آن هستید»^۲.

در دوران ظهور، از فقر و گناه و ستم و جور و ذلت و سرکشی خبری نخواهد بود. مردم با امام در ارتباط بوده، و برکات از آسمان بر آنان فرو خواهد ریخت و زمین برکات خود را بر مردم آشکار خواهد ساخت. حضرت فاطمه زهرا علیها السلام در این زمینه در سخن گهرباری می فرمایند: «به خدا سوگند! اگر تمام امت از راه سعادت منحرف شده و از پذیرش راه روشن خودداری می کردند، امیرالمؤمنین علیه السلام همه آنان را به راه

۱. بحار الانوار، ج ۲۴، ص ۳۱۳

۲. إن ذِکَرَ الْخَيْرِ کُنْتُمْ أَوْلَىٰ وَ أَسَلَهُ وَ فَرَعَهُ وَ مَعِدْنَهُ وَ مَأْوَاهُ وَ مُنْتَهَاهُ

می آورد و به آرامی و صحیح و سالم به سعادت و خوشبختی می کشاند؛ به گونه ای که نه خود خسته شود و نه آنان ملول گردند. در نهایت آنان را به سرچشمه آبی گوارا و مطلوب و عاری از هر خس و خاشاک می رساند و سیراب باز می گرداند و در پنهان و آشکارا آنها را نصیحت می نمود...»^۱

آسفا که مردم - جز اندکی - غدیر را نپذیرفتند و از فرمان پیامبر او درباره امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَامُ و هدایتگران پس از او اطاعت نکردند و دروازه شهر علم نبوی را بستند و جهان هستی را با ایجاد ابرهای سیاه در برابر آفتاب امامت به تاریکی نشانند. اما در عصر ظهور این آرمان غدیری محقق می شود، و به دست با کفایت فرزند برومندش امام مهدی عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى وَرَحِمَهُ الشَّرِيفُ رفاه همگانی سراسر جهان را فرا می گیرد. جهان آباد می گردد و مردم از همه مواهب الهی برخوردار می شوند و در سایه آن به کمالات عالی می رسند.

امام حسین عَلَيْهِ السَّلَامُ در وصف آن عصر چنین نقل می کند: در آن دوران در روی زمین نابینا و زمین گیر و مبتلایی نخواهد بود، مگر اینکه خداوند به وسیله ما اهل بیت بلا را از او برطرف می کند، و چنان برکت از آسمان به زمین نازل می شود که شاخه درخت از زیادی میوه می شکند...^۲

در سخن دیگری پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ می فرماید:

« ساکنان زمین و آسمان به او خشنود می شوند، آسمان بارانش را فرو می فرستد، زمین گیاهان خود را می رویاند، تا جایی که زنده ها آرزو می کنند: ای کاش! مردگان آنها زنده بودند و عدالت را مشاهده می کردند»^۳

۱. بحار الانوار: ج ۴۳ ص ۱۵۹

۲. همان، ج ۵۳، ص ۶۳

۳. همان، ج ۵۱ ص ۱۰۴

غدیر در نگاه عالمان دینی

امام شهید^۱

اهمیت غدیر و مدیریت اجتماع

مسئله غدیر و تعیین امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام به عنوان ولی امر امت اسلامی از سوی پیامبر مکرم اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ یک حادثه بسیار بزرگ و پرمعناست؛ در حقیقت دخالت نبی مکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در امر مدیریت جامعه است. معنای این حرکت که در روز هجدهم ذی الحجه سال دهم هجرت اتفاق افتاد، این است که اسلام به مسئله مدیریت جامعه به چشم اهمیت نگاه می کند. این طور نیست که امر مدیریت در نظام اسلامی و جامعه اسلامی، رها و بی اعتنا باشد

علت هم این است که مدیریت یک جامعه، جزء اثرگذارترین مسائل جامعه است. تعیین امیرالمؤمنین هم - که مظهر تقوا و علم و شجاعت و فداکاری و عدل در میان صحابه پیغمبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ است - ابعاد این مدیریت را روشن می کند، معلوم می شود، آن چه از نظر اسلام در باب مدیریت جامعه اهمیت دارد، این هاست. کسانی که امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام را به جانشینی بلافصل هم قبول ندارند، در علم، زهد، تقوا و شجاعت آن بزرگوار و در فداکاری او برای حق و عدل، تردید ندارند؛ این مورد اتفاق همه مسلمین و همه کسانی است که امیرالمؤمنین علی را می شناسند. این نشان می دهد که جامعه اسلامی از نظر اسلام و پیغمبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، چه نوع مدیریت و زمامداری و حکومتی را باید به عنوان هدف مطلوب دنبال کند

او عادل ترین شما در بین مردم است

نبی اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در بیان صفات امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام می فرماید: «أَعْدَلُكُمْ فِي الرَّعِيَّةِ»، او عادل ترین شما در بین مردم است. هم عدالت درونی و معنوی و فردی امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام مراد است و هم عدالت رفتاری و عدالت اجتماعی او. این ها چیزهایی است که در

۱. پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی خامنه ای

زبان به آسانی می شود بیان کرد؛ اما در تحقق و تبلور در عمل است که انسان به عظمت این حقیقت و کسانی که تجسم این حقیقت بوده اند، پی می برد. عدالت به معنای واقعی کلمه، در وجود امیرالمؤمنین علیه السلام در رفتار او، در تقوای او و در توجه او حضور دارد. در رفتار بیرونی او هم عدالت تجسم پیدا می کند، امروز بعد از گذشت قرن ها، اگر بخواهیم عدالت را تعریف کنیم و آن را در ضمن مثال و نمونه بیان کنیم، هیچ مثالی رساتر و گویاتر از رفتار امیرالمؤمنین علیه السلام نمی توانیم پیدا کنیم. این است که نبی اکرم صلی الله علیه و آله او را به امر پروردگار و با نصب الهی به مردم معرفی و به مقام ولایت منصوب می کند. این یک حقیقت اسلامی است. این کجا و این که کسی معتقد باشد که هر ظالمی با هر شیوه و رفتار بازی گرانه ای توانست زمام قدرت را در دست بگیرد و مردم باید از او اطاعت کنند، کجا؟! این اسلام است یا آن؟! لذا مسئله غدیر با این مضمون والا متعلق به همه مسلمان هاست؛ چون به معنای حاکمیت عدل، حاکمیت فضیلت و حاکمیت ولایت الله است. اگر ما هم بخواهیم حقیقتاً از متمسکین به ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام باشیم، باید خودمان و محیط زندگیمان را به عدل نزدیک کنیم. بزرگ ترین نمونه این است که هرچه بتوانیم، استقرار عدل کنیم؛ چون دامنه عدالت نامحدود است، هرچه بتوانیم عدل را در جامعه بیشتر مستقر کنیم، شباهت ما به امیرالمؤمنین علیه السلام و تمسک ما به ولایت آن بزرگوار بیشتر خواهد شد

در اوج مطلوب همه رسالتها

امیرالمؤمنین علیه السلام در مقابله با خطرهای آن چنان شجاعانه عمل می کند که می گوید: کسی نمی توانست با فتنه ای که من چشم آن را در آوردم - منظور، فتنه خوارج است یا فتنه ناکثین - درافتد. آن معنویت و دین و اخلاق و فضیلت از یک طرف، آن بینش عمیق و شجاعت و فداکاری و عواطف رقیق انسانی در کنار صلابت و

استحکام معنوی و روحی از طرف دیگر؛ همه اینها ناشی از عصمت است؛ چون خدای متعال او را به مقام عصمت برگزیده است و گناه و اشتباه در کار او وجود ندارد. اگر چنین کسی در رأس جامعه باشد، اوج مطلوب همه رسالت هاست. این معنای غدیر است. در غدیر، چنین کاری اتفاق افتاد.

آیت الله العظمی بهجت (رحمة الله علیه)^۱

چرا عید غدیر، بالاترین عید اسلام است؟

به حسب ظاهر آیا می شود انسان بگوید [عید غدیر] عیدی است که در عیدیت بالاتر از همه این اعیاد باشد؟
چطور می شود که بالاتر از همه این اعیاد باشد؟ با اینکه آن ها عید اسلامی اند، این عید تشیع است، عید وصایت است، عید ولایت است.

چطور این بالاتر شد؟ به اعتبار آن که: «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست.» به اعتبار این که کسی که قائل به ولایت است، قائل به اسلام است و لایعکس. کسی که این روز را عید بداند، آن سه تا [عید قربان، فطر و روز جمعه] را هم عید می داند، لایعکس.

عظمت امیر المؤمنین علیه السلام

خدا می داند؛ سؤال کردند از ابن حنبل [که] افضل صحابه کیست؟ [در جواب] یک کسی را گفت. گفتند: چرا علی علیه السلام را نگفتی؟ تو که به علی علیه السلام اخلاص داشتی. [ابن حنبل] گفت: شما از «صحابه» سؤال کردی. علی علیه السلام از صحابه نیست؛ علی علیه السلام نفس پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم است؛ جان پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم است؛ روح پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم است.

^۱. سایت حضرت آیت الله العظمی بهجت (ره)

فضائل امام علی علیه السلام

از خلیل بن احمد^۱ که نزد شیعه و سنی مقبول است - و از مخلصین شیعیان امیرالمؤمنین علیه السلام است، و بنده یقین دارم که شیعه است، رضوان الله تعالی علیه - سؤال شد: « دلیل بر اینکه علی پیشوای همگان در تمام مسائل است، چیست؟ »؛ ایشان پاسخ دادند: « احتیاج همه [صحابه] به او در تمام مسائل، و بی نیازی او از همگان در همه مسائل، دلیل بر این است که او امام و پیشوای همه در تمام مسائل است. »^۲

آیت الله العظمی وحید خراسانی (حفظه الله)

امام علی را نشناختیم

قضیه غدیر، نص قرآن است « الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ »^۳. خلقت، کمالش به غدیر است. بعثت، کمالش به غدیر است. اینها همه مشروط به غدیر است؛ « لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي فَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ عَذَابِي »؛ اما آنچه مهم است، « بِشُرُوطِهَا وَ أَنَا مِنْ شُرُوطِهَا » است^۴. « أَنْتُمْ أَبْوَابُ الْهُدَى »؛ باب تا پیدا نشود، راه تا ابد مسدود است. عصاره این عالم، انسان است و انسان هم مخلوق برای این دو کلمه است: « خدا را بشناسید ». « خدا را بپرستد ».

فقط آن چه بشر را به این دو مطلب نائل می کند عبارت است از: «قرآن» و « بیان قرآن ». هر قانونی مفسری لازم دارد. علم معلم می خواهد، طب، طبیب می خواهد، اگر طب باشد و طبیب نباشد نتیجه

۱. ابو عبدالرحمان خلیل بن احمد فراهیدی، قرن دوم، از پیشوایان لغت و نحو، و صاحب کتاب «العین».

۲. با اندکی تفاوت: مقدمه کتاب ترتیب العین، ص ۲۸.

۳. مائده/۳

۴. بحار الانوار، ج ۳، ص ۷

۵. امام سجاد (ع): «...نحن أبواب الله ونحن الصراط المستقیم...»: بحار الانوار، ج ۲۴، ص ۱۲

آن طب کجا حاصل می شود؟ قرآن، طب بشریت است و امام، طبیب انسانیت است. قرآن، قانون معرفت و عبادت است و امام، مفسر این قانون است. این است معنی «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ».

آیت الله جوادی آملی (حفظه الله)

دین منهای ولایت و غدیر می شود سقیفه

خدای سبحان در جریان اطاعت پیغمبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمود: «هر کس پیامبر را اطاعت کند خدا را اطاعت کرده است»^۱؛ زیرا پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، مطلبی غیر از حکم خدا ندارد، همین جریان نسبت به ولایت امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام در برابر ولایت وجود مبارک پیغمبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ است. دین منهای ولایت و غدیر می شود سقیفه. سقیفه اگر بخواهد فدک را بگیرد، می گیرد. اگر بخواهد خلافت را غصب کند، می کند. اگر بخواهد تقریباً پانصد سال عده ای به عنوان مروانی و اموی و عباسیان حکومت کنند و چندین امام را شهید بکنند، [می کنند] که این چنین نیز کردند. این نتیجه سقیفه بود.

نکته خیلی مهم آن است که الآن هم آن مسلمانی اهل سنت باز هم به برکت غدیر است، اگر نبود جریان حضرت امیر عَلَيْهِ السَّلَام، دینی که به اسارت رفته بود، رفته بود! الان اهل سنت هم باز به برکت حضرت امیر عَلَيْهِ السَّلَام مسلمان اند، چون این خاندان عترت عَلَيْهِ السَّلَام، قرآن را معنا کردند، به قرآن عمل کردند، در برابر اموی ایستادند، در برابر مروانی ایستادند در برابر عباسی ها ایستادند تا اصل اسلام زنده بماند. وگرنه چیزی از اسلام نمی ماند.

۱. مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ: هر کس از پیامبر فرمان ب برد در حقیقت خدا را فرمان